

Кърт Вонегът
История от Хаянис Порт

Най-далеч от дома, където съм продавал ветроустойчиви прозорци, е Хаянис Порт, буквално в предния двор на лятната резиденция на президента Кенеди. Обикновено не се отдалечавах на повече от двайсет и пет мили, което означава Норт Крофърд, Ню Хемпшир.

Онова в Хаянис Порт се случи, защото някой изтълкува погрешно нещо, което казах, и си помисли, че съм ревностен републиканец, последовател на Голдуотър. Истината е, че няхах никакво мнение за Голдуотър.

Ето какво стана – отговорникът за дейността на Клуба на Нюкрофърдските лъвове беше привърженик на Голдуотър и бе поканил едно студентче, Робърт Тафт Румфорд, да говори пред събрание на клуба за кашата на демократите във Вашингтон и Хаянис Порт. Това момче беше президент на някаква национална студентска организация, която се стремеше да върне страната назад, към онова, което наричаха „Първи принципи“. Един от „първите принципи“, спомням си, беше да се премахне подоходния данък. Трябваше да чуете аплодисментите.

Имах странно чувство, че момчето не се интересуваше от политика повече от мен самия. Под очите му имаше кръгове и изглеждаше така, сякаш искаше да е някъде другаде. Казваше силни неща, но звучаха като изпълнение на казу. Беше истински интересен, само когато разказа, че е бил състезател по ветроходство и че е играл голф и тенис с различни представители на фамилията Кенеди и техните приятели. Спомена, че въпреки пропагандата за това, колко добър на голф бил Робърт Кенеди, Боби всъщност изобщо не го бивало. Каза също, че Пиер Селинджър бил един от най-слабите играчи на света, а в същото време не давал пет пари за тенис и ветроходство.

Родителите на Робърт Тафт Румфорд бяха там, за да го слушат. Бяха дошли чак от Хаянис Порт и много се гордееха със сина си – поне бащата. Беше с бели памучни панталони и бели обувки, въпреки че беше валяло сняг, а самото му бе тъмносиньо с лъскави метални копчета. Момчето го представи като капитан Уилям Румфорд. Той беше нисък мъж с много рунтави вежди и бледосини очи. Приличаше на трмаво, дружелюбно мече, както и сина му. По-късно научих от един човек от тайните служби, че Кенеди понякога ги наричали „двамата Пух“, защото приличали на мечето от „Мечо Пух“.

Съпругата на капитана, обаче, не беше като мечо Пух. Беше слаба и жива, с около пет сантиметра по-висока от мъжа си. Мечките изглеждат така, сякаш са доволни от всичко. Тази жена изглеждаше иначе. Личеше си, че доста неща я изнервят.

След като момчето престана да излива огън и жупел върху представителите на фамилия Кенеди, като баща му аплодираше всичко, което изрече, се изправи Хей Бойдън, строителят. Той беше демократ, привърженик на Кенеди и каза на момчето някои ужасни неща. Помня само първото от тях:

– Синко, ако изпускаш толкова много пара, още докато си сукалче, няма да ти остане никакво налягане, когато си достатъчно голям, за да гласуваш.

Оттам нататък стана още по-лошо.

Момчето не се ядоса. Просто се смути и отвърна с още едно изпълнение на казу. Всъщност най-много се развълнува капитанът. Доби цвят като доматен сос. Той се изправи и възрази, при това доста добре, независимо, че жена му през цялото време дърпаше долния край на самото му. Опитваше се да му попречи да вдигне толкова много шум, но капитанът обичаше да вдига шум.

Когато събранието свърши, практически всички бяха смутени и объркани, а аз отидох при Хей Бойдън, за да поговорим за нещо, което не бе свързано с Кенеди или Голдуотър. Ставаше дума за една клетка за вана, която му бях продал. Той настоя да я монтира сам, при което си спести около седем долара и половина. Само че пропускаше вода и таванът на трапезарията му паднал. От спора с момчето у Хей бе останала малко отрова и той я изля върху мен. Отвърнах му както подобава – с истината, и се отдалечих от него, а капитан Румфорд сграбчи ръката ми и я стисна. Помисли си, че защитавам сина му и Бари Голдуотър.

– С какво се занимаваш? – попита ме той.

Казах му и преди да се опомня, получих поръчка да монтирам ветроустойчиви прозорци на една четириетажна резиденция в Хаянис Порт. Капитанът я наричаше „къща“.

– Вие сте капитан във Флота ли? – попитах го аз.

– Не. Но баща ми беше секретар на Флота по времето на Уилям Хауърд Тафт. Това е и пълното ми име: капитан Уилям Хауърд Тафт Румфорд.

– Да не би да сте в бреговата охрана? – поинтересувах се след това.

– Искаш да кажеш частния флот на Кенеди ли?

– Моля?

– Така трябва да се нарича бреговата охрана в наше време. Изглежда единствената ѝ задача е да охранява разните Кенеди, докато карат

водни ски след някое бързоходно корито.

– Значи не сте в бреговата охрана? – Недоумявах какво друго оставаше.

– През 1946-а бях капитан в яхт клуба на Хаянис Порт.

Не се усмихна, аз също. Нито пък жена му. Името ѝ беше Кларис. Но Кларис въздъхна и въздишката ѝ прозвуча като свирка на товарен влак някъде много, много далече в дъждовна сутрин.

Тогава не знаех какъв е проблемът, но по-късно научих, че е въздъхнала, тъй като капитанът не бе захващал каквато и да било работа от 1946-а. Оттогава единственото му занимание било да се възмущава от съответния президент на Съединените щати, включително и от Айзенхауър.

Особено от Айзенхауър.

Така че към края на юни отидох с камионетката си до Хаянис Порт, за да измеря прозорците на капитана. Къщата му беше на авеню „Ървинг“. На Кенеди – също. Президентът Кенеди и аз стигнахме до Кейп Код по едно и също време.

Колоната от коли се точеше през три села. Виждаха се номера от всеки щат. Движихме се с около пет километра в час. Задминаха ме няколко групи бързоходци на петдесет мили. Радиаторът ми завря четири пъти.

Изпитвах истинско съжаление за себе си, защото бях най-обикновен гражданин и трябваше да се движа в колони като онази. След това разпознах човека в лимузината пред мен. Беше Адли Стивънсън. Движеше се не по-бързо от мен, а радиаторът му също вреше.

На едно място спряхме за толкова дълго, че Адли Стивънсън и аз излязохме да се поразгъпчем. Възползвах се от случая, за да го попитам как вървят нещата в Обединените нации. Отговори ми, че вървят толкова добре, колкото можело да се очаква. Не ми каза нищо ново.

Когато най-накрая се добрах до авеню „Ървинг“ се оказа, че улица-та е затворена от полицията и хората на тайните служби. Адли Стивънсън го пуснаха да мине, но мен – не. Полицаите ме накараха да продължа с колоната туристи нататък, до следващата успоредна на авеню „Ървинг“.

След това се оказах в самия Хаянис – минах покрай „Президентски мотел“, „Първа семейна сладкарница“, „Коктейл бар“ и миниатюрно игрище за голф, наречено „Нови простори“.

Влязох в сладкарницата и се обадох на Румфорд, за да разбера как един най-обикновен продавач на ветроустойчиви стъкла може да се добере до авеню „Ървинг“, без да умре в градушка от олово. Телефона вдигна икономът. Записа номера на камионетката ми, попита ме колко съм висок, какъв е цветът на очите ми и всичко останало. Обясни ми, че ще каже на хората от тайните служби да ме пуснат да мина.

Беше късно следобед и не бях хапвал нищо, така че реших да си взема вафла. Вафлите бяха наречени с имената на различните Кенеди, техните приятели и роднини. Вафлата с ягоди се наричаше „Джаки“. Вафлата с лъжичка сладолед беше „Карълайн“. Имаше дори вафла „Артур Шлезинджър, младши“.

Изядох една, наречена „Теди“ – с чаша „Джо“.

Когато отново отидох до авеню „Ървинг“, ме пуснаха да мина – точно зад министъра на отбраната на Пакистан. Освен нас нямаше жива душа и улицата бе спокойна като пустинята Сахара.

Откъм страната на президента нямаше нищо за гледане, освен една нова ограда от дялани кедрови трупи, висока около три метра и дълга малко по-малко от сто, с портал. Къщата на Румфорд беше точно срещу нея. Беше една от най-големите и най-стари наоколо. Тухлена. Имаше кули и тераси, и веранда, която я заобикаляше от всички страни.

На терасата на втория етаж видях огромен портрет на Бари Голдуотър. Върху зениците на очите му бяха монтирани велосипедни светлоотражатели. Тези зеници гледаха втренчено точно към портала на Кенеди. Навсякъде наоколо имаше прожектори, така че явно сградата се осветяваше нощем. Прожекторите бяха снабдени и с капащи.

Човек, който продава ветроустойчиви стъкла, никога не може да бъде сигурен към коя класа принадлежи, особено ако и сам ги монтира, така че бях готов да стоя настрана и веднага да се заема с работата си – да измеря прозорците. Но капитанът ме посрещна като важен гост. Покани ме на коктейл и на вечеря, дори да преспя у тях. Каза, че можело да измеря прозорците и на следващия ден.

Седнахме на чаша мартини на верандата, но не на най-приятната ѝ страна, която гледаше към яхт клуба и пристанището. Седнахме така, че пред очите ни бяха всичките окаяни туристи, които отпрашаха към Хаянис. Капитанът обичаше да говори за всичките онези глупаци.

– Погледни ги – каза той. – Искаха блясък, а сега разбират, че няма

да получат такова нещо. Очакваха да ги поканят да играят тенис с Юнис и Франк Синатра, с министъра на отбраната и министъра на здравеопазването. Гласуваха за разкоша. Погледни ги сега! Не могат да зърнат дори комина на Кенеди над върховете на дърветата. Най-многого, което ще получат, е вафла, наречена „Карълайн“, при това по-скъпа, отколкото трябва.

Много ниско прелетя хеликоптер и се приземи някъде в имението на Кенеди. Кларис каза, че се питала кой ли е бил на борда му.

– Папа Йоан шести – отвърна капитанът.

Излезе икономът, който се казваше Джон, и донесе голяма купа. Помислих, че са пуканки или фъстъци, но се оказаха значки с лика на Бари Голдуотър. Капитанът накара Джон да излезе навън и да ги раздава на хората от колите. Доста от тях си взеха. Бяха разочаровани. Бяха ядосани.

Някои от бързоходците на петдесет мили, които всъщност бяха изминали шейсет и седем, помолиха да им позволят да полежат на ливадата на Румфорд. Бяха изтощени. Смятаха, че ако не самият президент, то поне председателят на Върховния съд е длъжен да им благодари, че са изминали такова голямо разстояние. Капитанът им каза, че няма нищо против да легнат, но че освен това би им дал лимонада, ако си сложат значките на Голдуотър. Направиха го с радост.

– Капитане – попитах го аз, – къде е онзи ваш син, приятното момче, което говори пред нас в Ню Хемпшир?

– Момчето, което говори пред вас, е единственият ми син – отвърна той.

– Наистина му се отдаваше – отбелязах аз.

– Кръвта вода не става.

Кларис отново въздъхна като свирка на далечен товарен влак.

– Момчето отиде да плува точно преди да дойдеш – обясни капитанът. – Трябва да се върне всеки момент, освен ако не го е обезглавила ирландската мафия с водните ски.

Той отиде на верандата към морето, за да види дали няма да зърне младия Робърт Тафт Румфорд, докато плува. Там се виждаше катер на бреговата охрана, който пропъждаше туристите с яhti настрана от брега на Кенеди. Имаше и увеселително корабче, претъпкано с хора, чиито очи бяха вперени в нашата посока. На мостика бе монтиран огромен високоговорител и чувахме буквално всичко, което им казваха.

– Бялата лодка, ето там, е „Хъни Фиц“, личната яхта на президента. До нея е „Марлин“, която принадлежи на бащата на президента,

Джоузеф Кенеди, бивш посланик.

– Коритото на президента, коритото на бащата на президента! – обади се капитанът. Наричаше моторниците „корито“. – Това пристанище би трябвало да е предимно за платноходи.

На стената на верандата висеше карта на пристанището и околността. Разгледах я и открих „Румфорд Пойнт“, „Румфорд Рок“ и плитчина „Румфорд“. Капитанът ми обясни, че семейството му живее в Хаянис Порт още от 1884 година.

– Няма нищо, наречено на фамилията Кенеди – отбелязах аз.

– А защо трябва да има? – учуди се той. – Дойдоха тук завчера.

– Завчера? – учудих се аз на свой ред.

И той ме попита:

– А как можеш да наречеш хиляда деветстотин двацет и първа?

– О, не – каза екскурзоводът на един от пасажерите, – това не е резиденцията на президента. Всички питат това. Голямата тухлена сграда е къщата на Румфорд. Съгласен съм, че е твърде голяма, за да се нарича „къща“, но знаете какви са богатите.

– Деморализирани и доведени до банкрут от грабителски данъци – отбеляза Румфорд. – Знаеш ли, Кенеди не е първият президент, който е бил в Хаянис Порт. Хардинг, Кулидж и Хувър са гостували на баща ми, в същата тази къща. Кенеди обаче е първият президент, който се е заел да превърне Хаянис Порт в източен филиал на „Дисниленд“.

– Не, не знам откъде Румфорд са взели парите си, но знам, че въобще не им се налага да работят. Седят ей там, на онази веранда, пият мартини и се наслаждават на морския бриз.

Капитанът експлодира. Закани се, че ще съди собствениците на увеселителното корабче за кръгъл милион и ме накара да отида с него до кабинета му, за да се обади на своите адвокати.

– Ти си свидетел – кимна ми той.

Но преди да успее да позвъни на адвокатите си, телефонът извънтя. Обаждаше се агент на тайните служби на име Реймънд Бойл. По-късно научих, че Бойл е известен в средите на семейство Кенеди като „специалист по Румфорд“ и „посланик Румфордски“. Когато възникнаше нещо, свързано със семейство Румфорд, с него трябваше да се занимава той.

Капитанът ми каза да се кача горе и да слушам на деривата във вестибюла.

– Така ще добиеш представа колко арогантни са станали

държавните служители в наши дни – добави той.

Качих се горе.

– Тайните ви служби са едни от най-малко тайните служби, които някога съм виждал – говореше капитанът, когато вдигнах слушалката. – Виждал съм редовни части с барабани и фанфари, които по-малко бият на очи. Разказвал ли съм ти някога за онзи път, когато баща ми отиде да лови риба с Калвин Хувър, който също беше президент, между другото, отвъд кея на яхт клуба?

– Да, сър. Много пъти – отвърна Бойл. – Хубава история и с удоволствие ще я чуя пак някой път. Сега, обаче, се обаждам във връзка със сина ви.

Независимо от всичко, капитанът разказа историята.

– Президентът Хувър държеше сам да поставя стръвта на въдицата си, Атлантическия и Тихоокеанския флот не бяха закотвени край брега, небето не беше почерняло от самолети, а агентите на тайните служби не изпомачкаха цветята на съседите.

– Сър – прекъсна го Бойл търпеливо, – вашият син Робърт беше задържан при опит да се качи на яхтата на бащата на президента, „Марлин“.

– По времето на президента Кулидж в това пристанище нямаше такива корита, които да изпускат петролни продукти, да бъдат отровен дим, да убиват рибата и да правят плажовите черни.

– Капитан Румфорд, сър, чухте ли какво ви казах преди малко?

– Разбира се, че чух – отговори капитанът. – Каза, че член на яхт клуба на Хаянис Порт е бил заловен да се докосва до яхтата на друг член на клуба. Това може да стори ужасно престъпление на сухоземен плъх като теб, но в същото време то е стара морска традиция. Ако един плувец се умори, може да се улови за плавателен съд, който не е негов, за да си почине, без да се страхува, че по него ще стреля бреговата охрана, или че някой тайен агент ще смачка пръстите на ръцете му. Предполагам да ги наричам „Дворцови дракони на Кенеди“.

– Сър, не е имало никаква стрелба и никакво мачкане на пръсти – каза Бойл. – Освен това синът ви не е проявил признаци на умора. Вашият Робърт се е покатерил по котвената верига на „Марлин“ като шимпанзе. Напомням ви, както се опитах да напомня и на него, че всеки, който се движи с такава скорост и целеустременост, неканен или без предупреждение в близост до президента, трябва да бъде спряна на всяка цена... ако се наложи насилствено.

– Кенеди ли даде нареждането да бъде спряна плувецът? – пожела да

се осведоми капитанът.

– На борда нямаше представител на семейство Кенеди, сър.

– Значи коритото е било празно?

– На борда бяха Адли Стивънсън, Уолтър Ройтер и един от нашите хора, сър. Били са в каютата, когато са чули стъпките на Робърт по палубата.

– Стивънсън и Ройтер? – възкликна Румфорд. – За последен път пускам сина си да плува без нож между зъбите. Надявам се, докато са го пребивали до смърт с гумените палки, се е опитвал до последния момент да потопа коритото?

– Много смешно, сър – каза Бойл. В гласа му се прокрадна студенина.

– А сигурен ли си, че е моят Робърт?

– Кой друг освен него, би закачил значка на Голдуотър на банските си?

– Имате нещо против политическите му възгледи, така ли?

– Споменах го като средство за разпознаване. Политическите възгледи на сина ви не засягат тайните служби. За ваше сведение, в продължение на седем години съм охранявал живота на републиканец и три – на демократ.

– За твоё сведение, Бойл – отвърна капитанът, – Дейвид Айзенхауър не беше републиканец.

– Все едно, важното е че съм го охранявал. Може да е бил всякакъв. Който и да е следващият президент, ще охранявам и него. Освен това предпазвам хората като сина ви от последствията, които могат да настъпят, ако си позволяват прекалено фамилиарничене в присъствието на президента. – Сега гласът на Бойл наистина стана леден. Стържеше като ножовка по ламарина. – Сега ви казвам съвсем официално и без никаква шега, че е крайно време синът ви да престане да използва лодките на семейство Кенеди за любовни гнезда.

Това впечатли капитана и го разтревожи.

– Любовни гнезда? – попита той.

– Синът ви Робърт се среща с едно момиче на различни яхти по цялото пристанище – обясни Бойл. – Днес беше решил да се срещне с нея на борда на „Марлин“. Смятал е, че там няма да завари никого. Адли Стивънсън и Уолтър Ройтер са го изненадали.

Капитанът остана мълчалив в продължение на няколко секунди и после каза:

– Бойл, намеците ти са ми противни. Ако чуя, че си намеждал

подобно нещо пред някой друг, по-добре припиши пистолета и кобура на жена си, защото ще те осъдя да ми дадеш всичко, което имаш. Синът ми Робърт никога не е ходил с момиче, което да се срамува да представи на родителите си и никога няма да тръгне с такова.

– Ще се запознаете съвсем скоро – отвърна Бойл. – Робърт ще се прибере с нея всеки момент.

Цялата грубост на капитана изчезна.

– Каж ми поне как се казва – обади се той смутено и объркано.

– Кенеди, сър – отговори Бойл. – Шийла Кенеди. Току-що пристига от Ирландия, четвърта братовчедка на президента на Съединените щати.

Робърт Тафт Румфорд се появи с момичето веднага след това и обяви, че са сгодени и смятат да се оженят.

Вечерята в дома на Румфорд беше тъжна, красива, щастлива и странна. Присъствахме аз, Робърт и неговото момиче, капитанът и жена му.

Момичето беше толкова умно, толкова мило и красиво, че сърцето ми се късаше всеки път, като го погледнех. Затова вечерята беше странна. Шийла Кенеди беше толкова прекрасна, а любовта между нея и Робърт Румфорд толкова чиста и нежна, че на никой не му идваше на ум какво да говори, освен дребни глупости. Хранехме се мълчаливо.

Капитанът заговори за политика само веднъж.

– Ъ-ъ-ъ... Все още ли смяташ да произнасяш речи из областта или... ъ-ъ-ъ... – попита го той.

– Мисля известно време изобщо да не се занимавам с политика – отвърна Робърт.

Капитанът произнесе нещо, което никой от нас не разбра, защото думите сякаш го задушиха.

– Татко? – покани го Робърт да повтори.

– Казах – отвърна капитанът, – че така си и мислех.

Погледнах към жена му, Кларис. Бръчките си бяха отишли от лицето ѝ. Тя също изглеждаше млада и красива. Изглеждаше напълно спокойна – за първи път от Бог знае колко години.

Едно от нещата, които споменах за вечерята е, че беше тъжна. Тъжната част се състоеше в това, че капитанът се чувстваше самотен и изоставен.

Двамата млади отидоха да се повозят на лодка на лунна светлина.

Капитанът, жена му и аз седнахме на чаша бренди на верандата, този път откъм морето. Слънцето бе залязло. Потокът туристи бе пресъхнал. Бързоходците на петдесет мили, които бяха помолили да полегнат на моравата отпред, все още бяха там и спяха дълбоко, с изключение на едно момче, което свиреше на китара. Свиреше бавно. Понякога изглеждаше, че между две докосвания на струните минаваше цяла минута.

Появи се Джон, икономът, и попита дали е дошло време да се запалят прожекторите, осветяващи сенатора Голдуотър.

– Мисля да не ги палим тази вечер, Джон – отвърна капитанът.

– Да, сър – отвърна Джон.

– Все още съм за него, Джон – обясни старият Румфорд, – не си прави погрешни изводи. Просто си мисля, че тази вечер трябва да му дадем почивка.

– Да, сър – кимна Джон и излезе.

На верандата беше тъмно, така че не виждах лицето на капитана много добре. Мракът, брендито и бавното свирене на китара му помогнаха да ми разкаже истината за себе си, без да чувства голяма болка.

– Да оставим сенатора от Аризона на мира – заговори Румфорд. – Всеки знае кой е той. Въпросът кой съм аз.

– Достоеен за обич човек – обади се Кларис от тъмнината.

– Кой съм аз, когато прожекторите на Голдуотър са угасени и синът ми е сгоден за една Кенеди, ако не това, което днес каза екскурзоводът? Човек, който седи на верандата си, пие мартини и се наслаждава на морския бриз.

– Ти си интелигентен, чаровен, добре образован и все още съвсем млад мъж – обади се Кларис.

– Трябва да си намеря някаква работа – заяви Румфорд.

– И двамата ще се чувстваме толкова по-щастливи – отвърна жена му. – Винаги ще те обичам, независимо от всичко. Но сега мога да ти го кажа, скъпи... ужасно трудно е за една жена, да се възхищава от мъж, който не върши нищо.

Видяхме светлината от фаровете на две коли, излизаци от имението на Кенеди. Спряха пред къщата на Румфорд. Който бе в тях, бе решил добре да я огледа. Капитанът заобиколи по верандата, за да види какво става. И чух гласа на президента на Съединените щати, който беше в първата кола.

– Капитан Румфорд – попита той, – мога ли да попитам какво не е наред с плаката на Голдуотър?

– Всичко е наред – отвърна Румфорд почтително.

– Тогава защо не е осветен?

– Просто реших да не го осветявам тази вечер, сър.

– С мен е синът на господин Хрушчов. Той много би искал да го види.

– Да, сър. – Румфорд беше точно до електрическия ключ. Включи прожекторите. Цялата околност се обля в ослепителна светлина.

– Благодаря – каза президентът. – И, моля ви, оставете го така.

– Сър? – учуди се Румфорд.

Колите започнаха да се изтеглят на заден ход.

– Така – извика президентът, – ще мога да намеря пътя към дома.

КРАЙ

© 1968 Кърт Вонегът
© 1994 Владимир Германов, превод от английски

Kurt Vonnegut
The Nuannis Port Story, 1968

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1271>]